

- Интервю с новия председател на Общото събрание на Богословския факултет
- След „клането“ по БНТ – коментар на жестокостите, показани в емисията „По света и у нас“

стр. 2

- 100 години „Църковен вестник“ – исторически преглед
- Главните редактори от последните десетилетия разказват...

стр. 3

стр. 5

- За проблемите на православната журналистика в Русия

стр. 5

- Постът и болестта на века – алергията

стр. 6

ВЕЛИК ПОСТ

Лествица

Духовната стълба към спасението

„Всички, които искат да узнаят Божията воля, трябва по-напред да умъртвят своята собствена воля; и като се помолят Богу, с вяра и нехукава простота да попитат отците и братята, със смирено сърце и без всяко съмнение в мислите, и да приемат съветите им като из Божията уста, макар те и да са противни на техния собствен разум и макар запитваните да не са твърде духовни. Защото Бог е праведен и не ще допусне да се измятат ония души, които с вяра и незлобие смирено са покорили себе си на съвета и съда на ближния; затова, макар запитваните да нямат просветен разум и голям дар на словото, но чрез тях говори Невещественият и Невидимият. С много смиреномърие са изпълнени ония, които се ръководят от това правило без да се съмняват; защото ако някой е откривал своята гатанка на псалтир (Пс. 77:25) (т. е. и зякявал тайнствения смисъл на притчиите); то колко, мислите вие, предсказанието на словесния ум и разумната душа е по-превъзходно от предсказанието на бездушните звукове.“

Из „Лествица“, ст. 26, т. 110

100 години „Църковен вестник“

Наместо програма

„Църковен вестник“ се явява да запълни една празнина, която отдавна се чувствуваша. Чужд на всякакви страсти и далеч от всякакви политически тенденции, той си туря за задача да служи на св. Православна Българска Черква и на Отечеството, чиито интереси са един и неразделни... Като проповедник на мир и любов „Църковен вестник“ ще се счита особено честит, ако му се удаде да хроникрира на страниците си, че всички наши политически групи ратуват за прищипи, че се ръководят от общите интереси и от идеалите на народа, че партийните и лични интереси са изгонени не само из програмите, но и из нравите, и че кога отечествените интереси наложат, всички политически групи се сплотяват и работят рамо до рамо да извадят Отечеството от мъчнотите, с които се бори и които го тласкат към гибел. Кога се победят личните слабости, тогава лесно ще се надият и мъчнотите, които измъчват и терзят Отечеството.“

Първото заглавие и първите думи на уводната статия на първия „Църковен вестник“ от 7 април 1900 г. Като ги четем днес, оставаме с чувството, че тези думи скъсяват разстоянието от един век. Ако сега трябва да напишем нашата „наместо програма“, тя би звучала по същия начин.

Това не е застой, а развитие в пълнотата. Вестникът на Църквата винаги е отразявал нейния живот в съжителство с динамичния и променящ се свят. И ако нещо остава непроменимо, това е позицията, защото още в самото начало тя била поставена на здрава основа – учението на Спасителя Исус

Христос.

Днес има поместни и частни издания за православна духовност, поставени на същата здрава основа, споделящи същата позиция. Те в никакъв случай не бива да бъдат считани за „конкуренция“. На църковното поприще всички се трудим за една реколта. Онова, което отличава „ЦВ“ от тях, е, че той представлява гласът на Българската патриархия като духовно-административна институция – носител на основните белези на българската ни духовна, национална и историческа идентичност.

И така, „Наместо програма“ си остава програма и за нас, днешните продължители на стого-

дишния вестник – редактори, автори, читатели.

Но можем ли да кажем, че „една празнина, която отдавна се чувствуваша“ е вече запълнена? Надяваме се да не е така. Бихме се радвали тази празнина никога да не се запълни съвсем, защото ако я няма, това би означавало, че на мястото на непрестания стремеж към Христа се е настанило безчувствието и самодоволството. А апостолът казва: „Непрестанно се молете... Духа не угасяйте“ (1 Сол. 5:17, 19).

Духа да не угасаме. Само това бихме добавили към програмата отпреди сто години.

Екипът на „Църковен вестник“

Дирекцията като държава

В парламентарния контрол на 31 март т. г. в отговора на министър-председателя на питане от страна на депутат се чуха думи, които неведнъж са звучали от незлатоустия директор Л. Младенов: БПЦ нямамат отговорно пред държавата ръководство. Казано на езика на елктората, г-н Младенов не признава Св. Синод на БПЦ начално е Негово Светейшество Българския патриарх Максим, съответно – не признава и Българската православна църква. Е, за злоуст човек като въпросния директор то-

ва не е необяснимо: той си има свой господ и свои господари, на които се е кланял и през годините на официално държавно безбожие, докато от личното си църковно небитие се пръкна като вероизповеден специалист през последните години, стремежи се да задимне бившия си шеф и архиерархолог директор Методи Спасов.

Обяснимо е също, че един министър или дори министър-председател не може да е „специалист по всичко“ и по отделните въпроси отговори му подготвят ресорните подначалници. Анджак това ще да е

станало и при споменатото депутатско питане. Язък за министър-председателя, ще каже някой. Така си е, но и той трябва да е наясно кой говори от името на Българската държава по такъв сериозен въпрос за най-българската институция – БПЦ: един директор на дирекцията към МС или премиерът? Или може би г-н президентът, който на 3 март, националния празник, покани Българския патриарх Максим и го постави на едно от първите места в държавата, лето се броят на пръстите на едната ръка?

ЦВ

БЪЛГАРИЯ

Вести от Ловчанска епархия

На 9 март, четвъртък – Св. 40 мъченици – Негово Преосвещенство Смоленският епископ Нестор, викарий на Негово Високопреосвещенство Ловчанския митрополит Григорий, с благословението на епархийския архиепископ, по случай празника на Врачанския манастир отслужи св. Литургия и водосвет в съслужение със свещеници-гости от София, Ботевград и Пазарджик. Службите и празника на манастира уважиха с присъствието си Иван Сингарски, председател на Комисията по правата на човека, жалбите и вероизповеданията при Народно-

то събрание, и софийският областен управител инж. Кирил Каравазов. Всепреподобната игумения схимонахиня Евпраксия и сестрите-монахини предложиха на поклонниците традиционния постен манастирски курбан.

На 18 март – Тодоровден – викарият отслужи св. Литургия и водосвет в Правешкия манастир „Св. вмчк Теодор Тирон“ по случай храмовия празник и причасти множеството поклонници от Правеш, Ботевград и другде със св. Христови Тайни.

Също в Правешкия манастир на 6 април, чет-

въртък, по време на вечерното богослужение викарият епископ пострига в манастиро и послушника Сотир Попиванов Страшников, дългогодишен гимназиален учител в градовете Роман и Плевен, като му даде името Йоан (в чест на св. Йоан Рилски). Старец на новия монах Йоан стана Негово Всепреподобие йеромонах Мартин, игумен на Етрополския манастир. Сред присъстващите на това монашеско пострижение б и г-жа Гали Дичева от секретариата на Негово Величество цар Симеон II.

ЦВ

Нов храм в Горско Абланово

Доростолска и Червенска епархия се украси с нов храм „Св. Петка“, в който епархийският архиепископ митрополит Неофит положи св. Антимиев на 31 октомври 1999 г. Старата скромна църквичка – приспособена сграда – е от 1897 година. Живописното село с богато историческо наследство чувстваше необходимост от нова църква.

Горско Абланово, Русенска духовна околия, е разположено на няколко хълма на левия бряг на река Черни Лом, на 28 км от гр. Попово и 58 км от Русе. Енорийски свещеник е йером. Методиц, ефимерий при манастира „Св. Марина“ край с. Каран Върбовка, Русенско.

Освен свидетелствата от древността в Горско Абланово свято се пази споменът за Освободителната война и тежката кървава битка на 24 август 1877 г., след която имало 1300 убити и ранени руски войници. Каменини паметници в парка на българо-руската дружба са священо място за преклонение пред подвига на героите.

Изграждането на храма не би било възможно без изключително ценния принос на инж. Мария Павлова, родом от селото, президент на фирма за строителство „Марик“ в София, и г-н Христо Илиев, дългогодишен уважаван кмет на Горско Абланово. С благодарен ентузиазъм и преданост към църковно-патриотично дело, с помощта на трудолюбиви и опитни специалисти и дарители, те в кратък срок успешно извършиха строителството, украсата и обзавеждането на храма. Показателно е вдъхновението, което почувства Преосвещеният епископ Иларион, който посети храма два дни преди неговото освещаване и още същата нощ

Новият храм „Св. Петка“

Доростолски и Червенски митрополит Неофит, г-жа Мария Павлова (вдясно), ст. иконом Костадин Янчин и гости от тържественото посвети стихотворение на това забележително събитие.

Денят на освещаването се превърна в празник на неизмерима радост и вдъхновение. В службата взе участие и ст. иконом Костадин Янчин, председател на църковното настоятелство при столичната катедрала „Св. Неделя“, постоянен консултант и сътрудник при устройството на храма. На скромната дървена дарителска табелка с надпис „Мария Павлова“ бяха поставени цветя на топла благодарност. Просълзени съсълзени дори целуваха ръка на себегривената Мария, преодоляла всички трудности с вяля, търпение и любов към Божия дом.

Честит нов храм, жители на Горско Абланово!

ЦВ

Прицърковно училище „Св. благоверен цар Петър Български“

На 11 март в гр. Сандански се откри Неделно училище „Св. благоверен цар Петър Български“.

Водосвета при откриването на училището отслужи иконом Славчо Илиев Бочуков – председател на църковното настоятелство при храм „Св. вмчк Георги Победоносци“ в гр. Сандански, протойерей Николай Крумов Андонов, протойерей Никола Илиев Ризов, протойерей Наиден Илиев Попстонов и свещеник Орлин Евтимов Андреев.

На откриването присъстваха 60 деца и много

християни.

Занятията ще се водят в три стаи с по 20 деца.

Чиновете на училището са подарени от Първо основно училище „Св. Климент Охридски“ с директор г-н Стойчо Клингов, а черните дъски – от училището в с. Лядяново.

На откриването присъства началникът на отдела „Образование“ при община Сандански, госпожа Людмила Каравазова.

Учителите по вероучение са: Николай Никифоров Георгиев, завършил Богословския факултет при СУ

„Св. Климент Охридски“ в София през 1999 г., и Светослав Борисов Костарев, втора година студент по богословие, и Магдалена Иванова Паскова, която е трета година богословие.

Занятията ще се водят всяка събота, след обяд от 14.00 ч. и ще бъдат в рамките на два учебни часа.

Материалите за обучение на децата се предоставят безплатно от църковното настоятелство при храм „Св. вмчк Георги“ в гр. Сандански.

Иконом Ангел СТОЛИЧНЕВ

Съобщение

По случай 100-годишния юбилей на „Църковен вестник“ в енорийския център на столичния храм „Покров Богородичен“, на 21 април от 18.00 ч. ще се провежда среща на редакционната колегия с читателите.

ИНТЕРВЮ

Нов председател на Общото събрание на Богословския факултет при СУ „Св. Климент Охридски“

На тази длъжност бе избран доц. Иван Желев. Димитров, ръководител на катедра „Нов Завет“ в Богословския факултет на СУ.

– Доц. Желев, от доста време се говори за смута, който царя в Богословския факултет. Чу се, че е искан вот на недоверие на декана, че са освободени заместник-деканите, а на последното заседание на Общото събрание на факултета председател и заместникът му са подали оставка. Какво става в Богословския факултет?

– Наистина през последните 8-9 месеца нещата в Богословския факултет се развиват ненормално. През юли миналата година изтече мандатът на предишния декан и бе избран нов. За съжаление той започна да води странна управленска политика. На практика бяха освободени всички служители – от портiera до секретаря на факултета. Беше прокуден дори един докторант. Между колегите започнаха да се създават настроения, деканът заплашаваше, че ще си отидат и някои преподаватели – явно

защото не се съобразяват с неговата линия.

Междувременно станаха известни и факти около провалени доцентури в Богословските факултети в София и Велико Търново, и то именно в комисията при ВАК, в която нашият декан е единствен представител на богослов.

Всичко това предизвика едно Общо събрание (4 февруари т. г.) на професори, преподаватели, асистенти, докторанти, студенти и служители, на което се поиска вот на недоверие на декана. Наистина не всички посяха да гласуват за освобождаването му, но когато само 2-3 гласа са решавали, вече е ясно, че чашата на недоволството прелива.

– Защо се стигна до оставката на председателя и на заместник-председателя на Общото събрание?

– Това са двама достойни колеги професори, които в крайна сметка пожелаха да се разграничат от действията на деканското ръководство. Още повече, че и двамата зам.-декани бяха освободени от новия

ректор на СУ, понеже бяха избрани против академичната практика. При създаването се положение аз останах почти единственият възможен кандидат за председател на Общото събрание, тъй като този най-висш орган на управление на факултета не може да остане без ръководител.

– Смятате ли, че можете да допринесете за нормализиране на ситуацията в Богословския факултет?

– Кризата е много голяма, но се надявам, че със съвместни усилия ще се намери изход, защото дължим това на нашите студенти, на Българската православна църква, на цялата общественост. В настоящите трудни времена за страната Богословският факултет трябва да бъде носител на вяра, нравственост и единение. А такова желание виждам, че наистина съществува. Остава само да загърбим дребните си собителни интереси. А какво по-хубаво време от Великия пост, за да направим тази крачка.

ЦВ

След „клането“ по БНТ

Българската национална телевизия в най-глежданата си емисия „По света и у нас“ между 20 и 20.30 часа показа на целия български народ без предупреждение документални заснети кадри от нечувани жестокости. Никой не се успокои от това, че Чечня е далеч от нас. Разстоянията, причините, „мотивите“ за това клане губят значение. Остава само протресващото свидетелство за бездните на човешкото падение.

НСРТ и администрацията на БНТ ще решат има ли виновни за показването на екзекцията, или не; трябва ли такова нещо да се показва и най-вече – как.

Видното си остава в съзнанието на всеки волен и неволед зрител, от всяка възраст, социално положение, морална нагласа и професия. Първичният потрес със сигурност при всички е бил един и същ. Дори калейките в американските сериали са дълбоко-разтресени.

Осмислянето и реакцията след това обаче, са различни. У едни се поражда инстинктивен поглед за мърт. Други ги надяга отчаяние, трети проклинаат. Идеалистите, които вътрешно „варят в човека“, са дълбоко разочаровани. Политизираните се полтизираните още повече. По-лабилните изпадат в нервна криза. Емоционалните и състрадателните не могат да спят.

Как варяващият човек понася такива зрелища?

Ако в ума се зароди проклятие, трябва ли сърцето да се съгласи и да прокълне? Но Христос казва: „Благославяйте ония, които ви проклинат“ (Мат. 5:44). Спасителят и от Кръста не е произнесъл проклятие, но със Своята изкупителна жертва дал възможност и на враговете Си за покаяние и спасение.

Св. архидякон Стефан се молел горещо за ония, които го убивали с камъни и в предсмъртни мъки викал: „Господи, не зачитай им твои грехи!“ (Деян. 7:60). Да отворим „Жития на светците“. Там има описания такива жестокости, които надминават кадрите от Чечня. Варварите и безбожниците от древност са изобретателни в мъченията и прилагали изцяло злощите си „открития“ срещу изповедниците на Христовата вяра. Това не се случвало само в римско време, но става и в наши дни, в последните месеци на ХХ век.

Ние не знаем кой е обезглавеният руски войник. Не знаем и това дали е пострадал за вярата. Но почти сигурно е, че е бил православен християнин. Има обаче други свидетелства, че в чеченския конфликт немало руски войници са изповядвали Христа преди да примат уясна смърт. С колко новомъченици ще се увенчае Христовата църква само в Чечня, това ще си остане тайна.

Има, разбира се, и такива, които загиват по други причини, с които се изпълняват думите: „Всички, които се залавят за нож, от

нож ще погинат“ (Мат. 26:52). Войната е грях и безумие за всички, които я предизвикват. Понякога „свещена война“ е неприемливо, нито може да има „добра“ война, а още по-малко „християнска“ или „православна“.

Но нека всеки в себе си да се помоли за упокоението на душата на неизвестния раб Божий, руския войник, чиято злощастна кончина всички наблюдавачи онемели. И да потърсим в себе си сили в същия миг да не произнесем проклятие дори и срещу неговите сатрапи, да не изпреварваме Божия съд.

И, най-вече, да не изпадаме в униние. Някога подобни сцени се наблюдавали не по телевизията, а живо. На стадиона или на градския площад. Един изпитвали варварско насаждение. Други били принуждавани да гледат, за да се откажат от Христа. Но те не само че не се отказвали, но с радост отивали на още по-страшни мъки. Пред очите им бил примерът на Христовото разпятие, а благодатта им помагала да надмогнат хиерите на преходния греховен свят. Докато телата им страдали, сърцата им вече били с Господа.

Колкото до душевния потрес, изпитан от всички при онзи кадри, той показва и нещо положително. Имено това, че още не сме загубили съвсем и че не сме привикнали много с „художествените“ насилия на холивудската продукция.

Ангел ВЕЛИЧКОВ

100 години „Църковен вестник“

Печатният орган на Българската православна църква

Началото на българския периодичен печат започва през 1844 г. в далечна Смирна, където самоковецът Константин Г. Фотинов почва издаването на списание „Любословие“. От тогава и до днес в продължение на малко повече от век и половина българските журналисти са издавали и издават стотици вестници и списания. От някои периодични издания са излезли само по няколко броя, а други са преживели превратности на времето и продължават да излизат и до днес.

Най-дълго излизали и все още излизат още вестници

„Държавен вестник“ и органът на Българската православна църква „Църковен вестник“.

Както е известно, близо половинвековните църковно-народни борби достигнали своя щастлив завършек през 1870 г. На 27 февруари султан Абдул Азис подписа ферман за съставянето на „отделно духовно ведомство под официалното име Българска Екзархия“, полузависима от Цариградската вселенска гръцка патриаршия. След изграждането на екзархийското управление екзарх Антим I поиска разрешение от Високата порта за издаването на екзархийски вестник, но такова не било получено.

След Освобождението и по точно след Берлинския конгрес (1878 г.), когато освободените български земи били безогледно разпокъсани, по настояване на македонските българи и по своя лична преценка екзарх Йосиф I оставил седалището на Българската екзархия в Цариград (дн. Истанбул). В свободното Княжество България БПЦ била в подчинена зависимост от екзархия, но духовните дела били разглеждани от Св. Синод, заседаващ в София, който пък бил ръководен от екзархийския делегат (архисрей, упълномощен лично от самия екзарх).

В турската столица екзарх Йосиф I положил много труд и усилия, доказал издействено разрешение за издаването на

самостоятелен църковен вестник

Така Българската екзархия издавала в продължение на 22 години свой печатен официоз – „вестник политически, научно-литературен и духовен“. Първият брой на в. „Новини“ (от 1898 г. преименуван на „Вести“) излязъл на 27 септември 1890 г., а последният – на 9 октомври

1912 г. Заради критики към турското правителство на няколко пъти вестникът бил спиран, но на негово място излизал друг под заглавие „Глас“. Екзархийският вестник бил предназначен за българското население във вилаетите, т. е. за българите от Македония и Одринска Тракия. В него били публикувани и политически, и културни новини от Княжество България, следен бил църковният живот в свободното Отечество, разсъждения били въпроси от богословски и догматичен характер и т. н.

В Княжество България различни патриоти-родолюбци и църковни дейци отрано осъзнали нуждата от системна духовно-религиозна просвета и започнали да издават различни вестници и списания. Някои от тях просъществували съвсем кратко време – няколко месеца, а други излизали повече от десетилетие. Интерес заслужават сп. „Духовен прочит“, издавано от епископ Климент Браницки (Васил Друмев) в Търново през 1881-1882 г.; в. „Селнино“ (1879-1894), по-късно в. „Съветник“ и сп. „Български църковен преглед“ (1895-1899), издавани от иеродякон Игнатий Рилски; сп. „Църковен вестник“, което започнало да излиза през октомври 1894 г. отначало в Хасково, а от брой 4 в Пловдив, като от 1896 г. било преименувано на „Вяра и Разум“; и др.

Въпреки тези многобройни провинциални издания, чувствала се остра нужда от издаването на централен църковен орган, който да внесе вяря и точна информация по различни теми и въпроси сред клира и благочестивите християни. Едва в началото на 1900 г. синодалните членове Доситей Самоковски (председател), Симеон Варненско-Преславски и Константин Врачански (в отсъствието на болния Климент Търновски) решили да преминат към конкретни действия. След като били направени консултации с компетентни лица, на заседание на Св. Синод от 5 февруари 1900 г. (Протокол № 2) бил разсъзван

въпросът за издаването на църковен официоз

Синодалните архiereи взели следното решение: „Предвид, че отдавна се усеща належащата нужда от един Синодален орган, който без да носи казъво и да било политически партизански характер, зорко да бди за инте-

Екзарх Йосиф, радетел за основаването на „Църковен вестник“ през 1900 г.

ресите на Св. Българска църква, както и да разпространява между духовенството и благочестивото население здрави и полезни познания от религиозен и нравствено-религиозен характер, Св. Синод реши да основе такъв и редакцията му да повери на Д. Мишев, нинешния главен секретар на Св. Българска екзархия, познат по своето усердно служение на Църквата и по своето вече перо и здравно начало... При това реши се да се уведоми последният и да се прикани, ако би че приеме, с предварителното разрешение на Негово Блаженство, да дойде тук, за да се обмисли върху програмата на вестника и всички други въпроси по материалната му страна, както и да се определят условията на неговото служение.“

С бързо писмо Димитър Мишев, който бил главен секретар на Екзархията в Цариград, бил уведомен за решението на Св. Синод в София. С разрешението и благословението на екзарх Йосиф I той пристигнал в София и провел обстоянителни разговори със синодалните архiereи по

програмата и зачатите

на бъдещия църковен официоз. На заседание на Св. Синод от 17 февруари 1900 г. (Протокол № 10) били разсъзвани и решени следните въпроси: програмата на бъдещия вестник – „Църквата и нейните интереси в найширок смисъл; благочестие и добрите нрави на пастовото й; разсъзване полезни знания от религиозен и нравствено-религиозен характер“ и др. Освен седмичен вестник да се издава и четиримесечно приложение („Библиотека“), което да „обема статии със съдържание по българската църковна история и църковна археология, по богословските предмети, проповеди, църковни разкази“ и пр. Редактирането

на вестника да се възложи на Д. Мишев за период от 4 години, като му се трябва годишно възнаграждение в размер на 7200 лв. Бъдещият синодален орган да се нарича „Църковен вестник“ и първият му брой да излезе в началото на месец април 1900 г. Първоначалният тираж на вестника да бъде 2500 екземпляра, които ще се разпространяват чрез абонамент.“ Гласувана била и годишна сума, която трябвало да се изплаща като хонорар на външни сътрудници.

След бърза и трескава подготовка, на 7 април 1900 г. излязъл първият брой на „Църковен вестник“, отчетан в печатницата на Хр. Г. Бъчеваров в София. На първата му страница била публикувана уводна статия под заглавие

„Наместо програма“

в която подробно се разглеждала целта на синодалния орган. Коментарът е излишен, защото тази платформа, макар и формулирана преди един век, още продължава да звучи актуално.

Отговорен или технически редактор до бр. 8 на вестника бил Тодор Спасов, след което издаването му било поето от Андрей Манолов.

Първият главен редактор

бил Димитър Мишев, който изпълнявал обязаностите си до 1 март 1903 г. Малко по-късно, от 1907 г. той отново станал главен редактор и издавал вестника до 1915 г.

Освен в печатницата на Бъчеваров вестникът бил печатан и в различни други печатници: на Ив. Говедаров, Ст. Атанасов, Г. А. Ножаров, „Балкан“, „Ден“, „Гражданин“, Гр. Т. Паспалев, „Гутенберг“, „Нов живот“, С. М. Стайков, „Право“, Военно-издателски фонд, „Франклини“, П. Глушков, „Добруджа“, Т. Т. Драгиев, Синодална и Книпнеграф в София, „Зора“ във Варна и Вл. Пършовор във Враца; и други.

Първото безплатно приложение

на „Църковен вестник“, т. нар. „Библиотека“, излязало от 1901 до 1912 г. – общо 21 книжки. Това са били малки брошури, печатани в печатницата на Хр. Г. Бъчеваров и на Ст. Атанасов. В тях били публикувани оригинални и преводни статии из областта на историята на християнството, нравствено-религиозни, богословски и др.

Друго безплатно приложение бил „Църковен архив“, чийто съставител и редактор бил Д. Мишев. Това са три сериозни тома с твърде интересни документи и материали по българската църковна история, отчетани в „Държавна печатница“. Първият том (обхващащ книги I и II) излязъл през 1925 г. В него са поместени твърде интересни документи за съграждането на първата българска църква „Св. Стефан“ в Цариград; материали по българския църковен въпрос, Първия църковно-народен събор, схизмата и т. н. Вторият том (фактически книги III, IV и V) излязъл от печат през 1929 г. и фактически е монографичен труд на големия църковен историк Иван Снегаров „Отношенията между Българската църква и другите православни църкви след превзгласването на схизмата“. Последният трети том съдържа интересни и разнообразни документи от нашето църковно минало (от 1789 до 1907 г.), като преобладаваща са документите от Българската екзархия.

Заглавната страница на първия „Църковен вестник“, излязъл на 7 април 1900 г.

ложение бил „Църковен архив“, чийто съставител и редактор бил Д. Мишев. Това са три сериозни тома с твърде интересни документи и материали по българската църковна история, отчетани в „Държавна печатница“. Първият том (обхващащ книги I и II) излязъл през 1925 г. В него са поместени твърде интересни документи за съграждането на първата българска църква „Св. Стефан“ в Цариград; материали по българския църковен въпрос, Първия църковно-народен събор, схизмата и т. н. Вторият том (фактически книги III, IV и V) излязъл от печат през 1929 г. и фактически е монографичен труд на големия църковен историк Иван Снегаров „Отношенията между Българската църква и другите православни църкви след превзгласването на схизмата“. Последният трети том съдържа интересни и разнообразни документи от нашето църковно минало (от 1789 до 1907 г.), като преобладаваща са документите от Българската екзархия.

От 1920 до 1933 г. излязало още едно безплатно Коледно приложение на „Църковен вестник“ – „Книжци за деца“, които били печатани в печатницата „Добруджа“, „Гутенберг“, С. М. Стайков и Т. Т. Драгиев. Те излизали в доста голям тираж – между 5000 – 6300 екземпляра. В тях са поместени работи на български писатели и преводи от чужда литература с религиозно-нравствено съдържание.

От месец юни на 1920 г. като безплатно приложение на вестника започнало да излиза

„Духовна култура“

„тримесечно списание за религия, изкуство и наука“. От 1928 г. то става четиримесечно списание, а от 1935 г. – месечно списание за религия, философия, наука и изкуство“. То продължава да излиза и до днес (вече 80 години), но вече като самостоятелно, отделно и независимо от „Църковен вестник“. В него се публикуват научни и научно-популярни статии из областта на религията, философията и най-вече на боготовете ни църковно минало.

Започналите да излизат през април 1900 г. „Църковен вестник“ бил разпространяван в страната чрез абонамент. В столицата имало ръчна продажба на три места: първото – срещу царския дворец (дн. Националната художествена галерия) у г-н А. Иванов, а останалите две – на ул. „Търговска“ (дн. „Екзарх Йосиф I“) у г-н Славчо Цветанов и срещу хотел „Паханов“ у г-н Панчо Глушев.

В прогълъване на един век

„Църковен вестник“ достойно изпълнява ролята си като официален печатен орган на Българската православна църква, въпреки преживените четири войни (Балканска, Междусъюзническа, Първа и Втора световна), многобройните кризи (икономически и политически), различните политически режими (в това число и атеистически) и т. н. Да се надяваме, че той ще продължи да бъде словесен образ и амбон на Православията в България и през новото хилядолетие и новия XXI век.

Ст. н. с. д.-р. Христо ТЕМЕЛСКИ

100 години „Църковен вестник“

Главните редактори разказват

Проф. д-р Тотю Коев,
главен редактор от 1975 до 1978 г.

Всяка юбилейна годишнина е благоприятен повод за размисъл и оценка. Стогодишнината на вестник „Църковен вестник“ е също подходящ повод.

Като редактор на „Църковен вестник“ от 1975 до 1978 г. си позволявам да споделя следното:

Казаното слово импулсира и отрица, написаното импулсира и остава. Върху него се градят оценки и се правят заключения.

Сто години е сравнително продължителен период от време. През изтичащата ХХ в. станаха много събития – едни от световен мащаб, други от национален. Едните и другите са отразени повече или по-малко обективно върху страниците на вестници, списания и монографии. В това отношение „Църковен вестник“ не прави изключение. Специфичното при него е, че оценките са правени и се правят през православно-християнска призма. Истината обаче повелява да се каже, че в някои периоди откъси са внасяни принудително оценки и информации, които

са лишени от пълна обективност. Може би това е неизбежен човешки ситуационен елемент. Онова обаче, което трябва да се подчертае ясно, е, че през стогодишния период на съществуване „Църковен вестник“ е бил и остава на православно верови и нравствени позиции. Тук отклонения не са допускани. И това е най-ценното. Едва ли друг вестник, който и да е той, може да се похвали с такава принципност. Всеки от редакторите на „Църковен вестник“ има личен опит относно принципността на вестника, която безрезервно е отстоявал. Оставям настрана това, което постоянните критици ще кажат, когато прочетат тези редове. Тяхно „право“ е, като критикуват, да отричат всичко или, в най-добрия случай, да го пренебрегват през своя субективна призма.

От сърце желая „Църковен вестник“ и в бъдеще да следва изпитания в течение на един век опит, да откликва на църковните нужди и да задоволява духовните потребности на своите читатели.

Пожелавам нови успехи през второто му столетие!

Проф. д-р Антоний Хубанчев,
главен редактор от 1980 до 1991 г.

По Божи промисъл ми бе отредено да се трудя като редактор на „Църковен вестник“ повече от 10 години. И сега, когато юбилейт обръща погледа назад към изминалите години, опитът и познанието от преживяното откриват още по-ярко спасителната мисия на светлата ни Църква в нейното точно и правилно разпознаване на „личите на времната“ (Мат. 16:3). Родната ни Църква е била винаги жива и дейна в единството на вярата, богослужението и светите тайнства, в Христовото благочестие и в служение на ближния и обществото. Това има своето отражение и в съществуващите тогава над 25 рубрики на вестника. Особени акценти бях поставени на разделите: Църковен амвон, Библията – вечната книга, Мисли на светите отци, Образи на святост, Богословски отдел, Свещено Кирило-Методиево дело, Искра любоводна, Из живота на епархиите, Из живота на духовните училища.

Богато наситен на събития бе този период. Той остава в църковната ни памет с отбелязването в празнични издания на такива изключителни юбилейни общонародни събития от нашия национален ду-

ховен живот като 1300 години от основаването на Българската държава, 1100 години от блажената кончина на св. Методий Славянобългарски просветител, 250 години от рождението на св. Софроний епископ Врачански, 30 години от възстановяването на Българската патриаршия.

В църковния печат видно място заемат също така отческите слова на Светейшия ни Патриарх Максим, отправени към христололюбивите чеда на Българската православна църква, за утвърждаване на нашата православна вяра по пътя на правилното богопознание и богопочитание. По достоен начин бе отбелязано през тези години и възвъздадено в митрополитски сан на Високопресвещените Сливенски Йоанкиий, Пловдивски Арсений, Видински Дометиан, Варненски и Великопреславски Кирил, Американски и Австралийски Йосиф.

„Църковен вестник“ остава винаги верен на свещената традиция, за която св. Патриарх Евтимий Търновски пише: „Ние нито отнемаме, нито прибавяме нещо към свещените правила, но се грижим да ги пазим така, както ни ги е предала Църквата.“

издавах нашия седмичник; въпреки това работата не ми тежеше. Дори в края на следващата година, когато се оттеглих от вестника, разбрах колко много ми липсва той, защото във вестника се научих да чета добре отпечатваните статии, да уважавам авторите им, дори и да не познавах няком, да разбирам целите и програмите на църковната и религиозна просвета у нас и нещо да съзиждам. Мисля, че човек може да се научи да пише добре, ако предварително се научи добре да чете и да редактира. Списанием на вестник е много сериозно, много отговорно и много приятна работа.

Отдавам дълбока почит на всички редактори на в. „Църковен вестник“, на всички автори и на тези, които са го чели и го четат с ума и сърцето си.

Вярвам, че през следващото столетие нашият вестник ще бъде по-интересен и по-четен.

На добър път на редколлегията на „Църковен вестник“!

Доц. Иван Желев Димитров,
главен редактор от 1992 до 1995 г.

Приех ръководството на „Църковен вестник“ в изключително трудно време. Разколот беше набрал сила. Синодната палата беше окупирана. През окупацията преминаха Софийската духовна семинария, митрополия и храмове в страната. Светият Синод заседаваше в „изгнание“ в сградата на Софийската митрополия. В това време „Църковен вестник“ беше почти сиряк да излиза и тогавашният главен редактор си подаде оставката поради неясното бъдеще на църковния въпрос.

По решение на Св. Синод викарият на Софийския митрополит, Крушишки епископ (сега Неврокопски митрополит) Натанаил, беше определен за отговорник по печата на Българската православна църква, а аз бях назначен за главен редактор.

Първият брой на „Църковен вестник“ след тази кратка криза излезе през декември 1992 г. с обновен външен вид. В скъпия, който списваше вестника, алязоха както студенти-богослови, така и професионални журналисти. По този начин се съкря с традицията, утвърдена в годините непосредствено преди това – „Църковен вестник“ външно да прилича на научно списание с вид на вестник: с дълги богословски статии и почти без връзка с времето, в което излизаше. Единствените актуални неща в него бяха датата на отпечатване и поставените на последната страница в петит (*дребен шрифт*) – бел. ред) сведения за починали свещеници. Това, последното, създаваше впечатление, че свещенството масово умира за радост на стари и нови атеисти.

„Църковен вестник“ не стана идеалният вестник за своето предназначение, но поне се опитахме да го доближим до това, което трябва да бъде едно църковно-информационно издание. Започна да

излиза всяка седмица в голям тираж (10 000 броя), но след това тиражът беше намален и доближен до реалното търсене, което за съжаление не отговаряше на действителния брой евентуални читатели.

Много сериозен въпрос си остана абонаментът. Макар и поддържан редовно под себестойността на вестника, абонаментът никога не включи всички храмове и манастири в България. По места свещеници и църковни настоятели не се погрижиха да имат всяка седмица православно слово, актуалните вести, духовния съвет и т.н., все интересни теми за всеки един християнин.

От декември 1992 г. „Църковен вестник“ започна да излиза за пръв път в цветен печат и по този начин всяка седмица тиражираше в няколко хиляди бройки по една цветна православна икона. Но трудните времена, в които живеем, се отразиха във финансовото си измерение и върху „Църковен вестник“. Св. Синод, лишен от много от приходите си, заради незакононото притежаване на банкови сметки, църковни сгради, земеделски имоти и т.н. от разколниците, едва можеше да поддържа мизерните заплати на свещенослужители и църковнослужители и в резултат на това църковната преса, включително и сп. „Духовна култура“, буквално изнемогваха. Тук трябва да се отбележи дължимото на целия тогавашен екип от доброволци, които посмехе вестника през декември 1992 г. и до края на 1993 г. работихме напълно безплатно.

Междувременно беше набавена съвременна техника за предпечатна обработка (компютри, скенер и т.н.) главно чрез дарения. Така „Църковен вестник“ се постара да бъде не само гласлация на позицията на каноничната Православна църква в България пред нашата и чуждата общественост, но също така и проповедник на словото Божие, на Христовата истина срещу погледите на лъжата, на нечистите антихристиянски тежания.

СПРАВКА

Главните редактори на „Църковен вестник“ от основаването му до днес

След първото редакторство на **Димитър Мишев** „Църковен вестник“ бил списван от **Христо Ив. Попов – Капчилов** (1903–1906).

През 1915 г. за известно време вестникът бил редактиран от **Иван Гюзелев**, а след това го поел свещеник **Кръстьо Ценов** (1915–1920).

След него с редакторството се занимавали **протопресвитер г-р Стефан Цанков** (1920); **Данаил Т. Ласков** (1921); **митрополит Неофит Вигински** (1922–1926); **Любозар Чолаков** (1926–1927); **проф. Иван Снегаров** (1928–1931); **проф. Димитър В. Дюлаеров** (1931–1934);

Травнополски епископ Антим (след това **Ловчански митрополит**) (1936–1937);

Христо Ст. Попов (1938–1944); **проф. Иван С. Марковски** (1945–1952) и др.

През последните десетилетия главни редактори последователно са били **доц. Тодор Събев**, **проф. г-р Тодор Поптодоров**, **проф. Тотю Коев**, **проф. Антоний Хубанчев**, **доц. Димитър Киров**, **доц. Иван Желев**, **Златка Генкова**.

Проф. Димитър Киров,
главен редактор от 1991 до 1992 г.

Стогодишният юбилей на „Църковен вестник“ е голяма радост за мене.

С живота на този глас за църковна просвета свързвам десет години от своята скромна журналистическа работа.

Когато Светият Синод ми възложи това академично послушание през първите ми асистентски години, аз се стреснах, но с помощта на проф. Антоний Хубанчев, тогава главен редактор, започнах да напредвам и много обикнах вестника и работата в печатницата „Труд“, макар целият печатарски процес да се извършваше по примитивен начин. До 1990 година много богослови и небогослови сътрудничиха на нашия вестник и стотици граждани го чехта. Вестникът беше жив и въздействащ. Той беше единственият светъл духовен лъч в нашето общество.

От началото на 1991 г. проф. А. Хубанчев се оттегли от редколлегията и Светият Синод възложи редакторството на мене. Може би повече от една година сам

КАНОНИЧЕСКО ПРАВО

† Врачански митрополит КАЛИНИК

Автокефалията

Граници на самостоятелност на автокефалните църкви

От бр. 6

Само Църквата има право да изменя църковните обреди, а не всеки възраст поотделно или отделни групи от възрастни. Така отмяната на обриването и задължителното изпълнение на Моисеевия закон извършил не всеки апостол поотделно, но за това те се събрали на събор и го отменили с общо решение, при това със съизволение на Св. Дух, както са писали за това самите апостоли: „Угодно бе на Светаго Духа и нам“ (Деян. 15:28). Следователно и отмяната на обриването трябва да се ръководи от Св. Дух, осъществявайки това чрез Църквата като Твой орган. Ето защо автокефалните църкви могат да имат свои обреди в зависимост от националните особености на своите народи, с които те се различават един от други, но са длъжни да съблюдават единството на духа чрез връзките на мира“ (Ефес. 4:3), да пазят единството на вратата и любовта. И само в тези случаи те се ползват с пълна свобода, от една страна, а от друга – не престават да принадлежат към една Вселенска църква.

Съгласно 15 правило на Двукратен събор, всеки епископ е длъжен на богослужение да споменава своя първоестел. Това е извая на литургическа самостоятелност и единство на автокефалната църква.

г) В административната област църковните канони предоставят свобода на епископите (I Вс. с., прав. 6 и др.). Каноните защитават и административната самостоятелност на всяка автокефална църква, строго забранявайки на епископите от друга църква да преминават зад пределите на своята област за ръкоположение или за някакво друго църковно разпоредение (II Вс. с., 2) „дла устроение церковных дел, до него не принадлежащих“ (Ант. 13 и др.); т. е. всички автокефални църкви в административната област се ползват с пълна самостоятелност.

д) Пълна самостоятелност имат автокефалните църкви в областта на съда. Местните събори на епископите са изпълномощни да съдят и своите първоиерарси. В Руската православна църква има следния случай. Московският патриарх Никон във възбуждане срещу него съд искал да вземат участие Източните патриарси. Това искане няма никакво каноническо основание. Допустимо е оба-

че, ако осъденият от събора на местните епископи архиерей пожелае да апелира присъдата си пред по-голям събор, на което той по каноните (II Вс. с., 6; Посл. на Карт. събор до папа Целестин) има право, ако в автокефалната църква няма нужния за такъв събор брой епископи, то тя е длъжна да се обърне за помощ към другите автокефални църкви.

е) В областта на междуцърковните отношения всяка автокефална църква се ползва с пълни и равни права, т. е. тя е пълноправен и равноправен субект на междуцърковното право. Може да се каже, че междуцърковното право до известна степен е аналогично с международното право. За такава равноправност на автокефалните църкви свидетелстват каноните: „ние постановяваме да се пазят преимуществата, дадени на престола (има се предвид престола-тектелският престол на остров Кипър – с. м.)... от богоносните отци, събрали се в Ефес, да имат... правата на Константинопол“ (VI Вс. с., 39). С това ясно се потвърждава равноправността на архиепископа на малката Кипърска църква с архиепископа на първенстващата на Изток столицна Константинополска църква.

Ние знаем, че за спазване на известни ред съществуват списъци на автокефалните църкви. Но това обстоятелство никак не пречи за равноправие на автокефалните църкви, защото тези списъци по по-редността нямат догматично основание и не означават никакво преимущество на църквите, стоящи в началото на даден списък. В зависимост от епохата и от историческите условия при съставянето им са вземани под внимание различни принципи. Най-древният списък на апостолските църкви в седем книги на Апостолските постановления е в хронологичен порядък – по време на основаване на църквите от апостолите. В списъка на патриарсите в 36 правило на VI Вселенски събор църквите се изредят в порядък по политическото значение на катедралните градове. Между това, списъкът в атинската синтагма (V, 513-530) допълва този канонически списък с причисляването на още 6 автокефални църкви, но вече пак в хронологически ред. Българската църква в своето историческо съществуване еменяла своето място, сега тя е на осмо място. Руската църква пък, когато станала автокефална, като една от най-големите

по численост и територия взела след древните патриарси неето място.

По тези списъци могат да се ръководят местните събори, всички православни съвещания и конференции, но не и вселенските събори, тъй като единственият носител на върховната власт в Православната църква е Вселенският епископат, а Вселенският събор е орган на този епископат. Точно така са протичали вселенските събори от миналите времена, без да се ръководят от въпросните списъци. За това свидетелства историята на съборите. Инициативата за свикване на вселенски събори произлиза от различни църкви. Председателствали също различни епископи, както и местата на вселенските събори са се менели. В тази връзка трябва да се отбележи, че в древността римският епископ се е считал за първи (разбира се по чест), но в Рим ни веднъж не се е свикал вселенски събор и римският епископ лично не е председателствал ни един вселенски събор. И един бъдещ вселенски събор може да бъде свикан в коя и да е автокефална църква, а и председателството съборът може да предостави както на първоиерарха на местната църква, така и на най-старшия по хиротония председател на друга автокефална църква.

Като равноправни, автокефалните църкви поддържат постоянно взаимно общение чрез своите представители и по такъв начин се запазва единството на църквата. Епископ Александър Александрийски в своето окръжно послание до всички епископи пише: „На всички нас изобщо и на всеки поотделно ни е поверено едно тяло на Вселенската църква и ни е заповядано да влизаме в общение чрез съюза на мира и любовта.“ Това общение се осъществява преди всичко чрез връзки на автокефалните църкви не само с цел за взаимно запознаване със своите дейности или взаимно да се поздравяват, но да се изложат и съгласуват някои важни въпроси, които се отнасят до всички църкви. Още в апостолско време са съществували такива връзки, макар апостолите да са били върховни и самостоятелни ръководители на известни църкви. Чрез такива общения са се разпространявали по всички църкви правилата, установени на съборите на една или друга църква.

Следва

ИНТЕРВЮ

Конгрес на православната преса

Разговор с Димитър Спасов, редактор на сп. „Мирна“

От 6 до 10 март в Москва се проведе Конгрес на православната преса. Той бе организиран от Издателския отдел на Московската патриаршия, оглавяван от Броннишки митрополит Тихон, ИТАР-ТАСС, Московския държавен университет, Общество „Радонезе“ и Богословския институт „Св. Тихон“. Конгресът бе за журналистите от страните на бившия Съветски съюз, повечето от които са под юрисдикцията на Московската патриаршия. Като делегати взеха участие 420 журналисти от Русия, Литва, Естония, Белорусия, Украйна, Молдова и Грузия. Гости на проявата от България бяха Димитър Спасов, редактор на сп. „Мирна“. Той се съгласи да сподели с читателите на „Църковен вестник“ мнението си за проведеното събитие и ситуацията в Русия днес.

– Каква беше целта на Конгреса на православната преса?

– Целта беше да се създаде Съюз на православните журналисти, като част от Съюза на руските журналисти, който да координира епархиалните средства за масова информация – вестници, списания, електронни списания и т.н. Да се нормализира тяхната работа, като се приеме устав и дори те да преминават през определена духовна цензура. Трябваше да се състави морален кодекс на православния журналист.

– Какви са резултатите от конгреса?

– Конкретните цели, така както бяха формулирани, не се постигнаха. Но въпрос на месеци е Съюзът на православните журналисти да бъде създаден и да координира усилията на църковните масмедии. Беше подготвен и представен проект за устав. Важно е, че се поставиха да бъдат разглеждани някои фундаментални въпроси: какво е православен журналист и на какви професионални принципи трябва да се гради неговата работа. Това са важни проблеми, защото светската журналистика обикновено търси скандалното. А как православният журналист да пише актуално и в същото време да не се ползва по тази пошла линия, която търси само пикантното? Друг важен въпрос, който беше разглеждан на заседанията на конгреса, беше: трябва ли проблемите на Църквата да се излагат публично и да стават достояние на нецърковните хора и дали това ще донесе повече вреда, или полза. Отговорите не бяха формулирани на тази среща. Но се откри основният проблем: какво да се направи, за да не се превърне православната журналистика в гето, т. е. да се окаже изолирана от света.

Освен това никак не е малко да осъзнаеш един проблем и да го поставиш на разискване пред своите събратя, защото това е начинът той да бъде решен. А фактът, че има спорове и дискусии, освен всичко друго, означава, че има живот, че хората ги е грижа за това какво става в Църквата.

– Обеща ли се по време на конгреса използването на Интернет за целите на православната преса?

– Да. Една от сесияте бе посветена на Интернет. Той се използва много активно от Църквата в Русия. Московската патриаршия има много добре поддържан сайт. Работи се много сериозно, за да се

предлага и тук качествен продукт. За да си добър православен журналист не е нужно само да си православен, трябва да си професионалист и това, което създаваш, да е конкурентно на произведеното от светските медии.

– Какво е нишото на православната журналистика в Русия днес?

– В Русия се прави разлика между понятията православен и църковен журналист. Във всички по-големи московски епархии и във всички епархии излизат вестници и списания, повече от сто, които са печатни издания на Църквата и излизат с благословението на някои от владичите. Като цяло нивото им е много ниско, т. е. не се спазват професионални, не са адресирани към конкретен читател, скучни са, тиражите им са малки (за мащабите на Русия) – 1000 – 3000 броя. Официалните издания на Московската патриаршия, като например „Журнал Московской Патриархии“, също не се ползват с популярност. Това е оценка, която дадоха самите руснаци.

В светските издания темата за Православие постоянно присъства, но по статистика на о. Владимир Вигляски 95% от публикуваните материали са с негативно отношение към Църквата и Православие, а останалите са индиферентни – просто съобщават някакви новини. Големите и влиятелните масмедии в Русия се контролират от олигархите, т. е. хора, които са натрупали баснословни богатства и са в тесни връзки с най-висшите представители на държавната власт и по този начин упражняват силно влияние върху руския икономически и политически живот. Понастоящем тези хора са с негативно отношение към християнството като цяло и към Православие по-специално.

– Какво е местото на Руската православна църква в медийното пространство на страната?

– Московската патриаршия не е организирила добре медийната си политика. Няма действаща пресслужба и практически не се работи с журналистите от светските медии. Не се прави нищо за тяхното „опитомяване“; много от тях са неграмотни и пишат срещу Църквата поради неосведоменост, а не от злонамереност, но не се работи за църковната им просвета.

Големият проблем, който стои днес пред Руската църква, е как да благовести, как да доведе вестта за Хрис-

тос до повече хора.

– В църковните среди това осъзнава ли се като проблем?

– Да и целта на този конгрес бе да се търси неговото разрешаване. Днес в Русия истински възкръснали е едва 4-5% от населението. Като цяло Църквата е поставена в много тежка ситуация. В масовото подсъзнание работи идеята за Великото руско имперско православие, а реалността е друга. След 70 г. комунизъм се е създадо нещо като хомосоветизъм, което е уникално явление. Това са хора, на които с много любов и много търпение трябва да се говори за Христос и за Църквата. И е нужно много благодат, защото това дело не е по човешките сили.

– Какви са сходствата и разликите в църковната ситуация у нас и в Русия?

– Първо искам да кажа, че мащабите са съвсем различни. Ще започна със сходствата. В отношенията Църква – общество – държава аналогично са повече от различията. Проблемите в цялото посткомунистическо пространство са едни и същи. Църквата трябва да се учи наново първо да общува с всички извън нея и да благовести, защото споменът за славното минало на православния български народ и на руския народ изиграва лоша роля – реалността е друга и трябва да се съобразяваме с нея. Възкръснените православни християни и в България, и в Русия са само няколко процента от населението. В Русия ситуацията е още по-лоша заради тесния съюз между Църква и империя в миналото. И до ден днешен патриархът и митрополитите са принудени да се държат като политически лидери, освен всичко останало. При това в страната има твърде много политически сили, които използват православни за плитки идеологически цели.

Най-голямата разлика между нашата църковна действителност и руската е в монашеския живот. В Русия той е голям възход – освен монаси има и много послушници, готвещи се да присметат монашеството. Манастирите се занимават с много дейности. Почти във всички се издават книги – по 15-20 на месец, при това на много ниски цени. Друго, което ми направи впечатление в Русия, е уважението на хората към сана на духовниците и почита, която им се отдава.

Интервюто взе
Полина ГЕОРГИЕВА

ВЯРА, ЦЪРКВА, ОБЩЕСТВО

Постът и болестта на века – алергията

В съвременни популярни издания се пише много повече за здравословната страна на поста, отколкото за духовната му същност. И днес можем да срещнем мнението, че християнският пост обобщава различни начини на хранене – гладуване, разделно хранене, вегетарианство. В този дух се препоръчва съблюдаването му единствено като „разтоварващи дни“. Подобни твърдения представляват изкуствен опит постът да се свърже с чисто прагматичната диетопрофилактическа идея.

Изтъкват се и икономическите му предимства. „Този, който пости, печели два пъти: съхранява здравето си и икономисва средства.“ Това е чисто потребителски подход към поста, който игнорира неговата основна същност и духовен смисъл.

Много по-далеч стигат автори, които свързват датите на Великия пост с астрологията и „огнените знаци на зодиака“. Тази смесица от псевдонауки разсъждения за същността на християнския пост се приема с голям интерес.

От друга страна, мнозина прагматично настроени изтъкват, че постът е излишен, дори вреден. Без месо организмът не лишаваш от ценни белтъчини и витамини, имунната система отслабва и това може да доведе до сериозни здравословни проблеми.

В отговор на тези твърдения предлагаме мнението на непредубедената медицинска наука, като поставим акцент на последните съвременни проучвания за влиянието на поста върху заболяванията на алергична основа. Алергичните се смятат за болестта на века и предизвикват все по-голям интерес. От нея страдат както възрастни, така и деца, а медицината за сега предлага средства за облекчаване на симптомите, но не и за лечение.

В последните проучвания откриваме интересен паралел между поста и хипоалергенната диета. В православния календар дните на пост, в които не се употребява никаква храна освен вода, не са задължителни. Но тяхното медико-биологическо значение за организма е особено благоприятно. Научнообоснован факт е, че еднодневното или двудневното гладуване от храна представлява не „отиди“ или „очистване на организма“, а своеобразен положителен стрес, вследствие на който се мобилизират защитните сили на организма, включват се неговите адаптационни и компенсаторни резерви. В резултат на това се активира имунната система, намалява алергичното въздействие, засилва се регенерацията на тъканите. Кратковременното въздържане от храна се прилага при лечението на всички болести на алергична основа.

Но православният строг пост няма нищо общо със

системата на гладуване по П. Брег, Г. Шелтон или йогизма. Съвпадението тук е единствено на терминологична основа, защото мотивацията, целите и приоритетите при съблюдаването на поста нямат нищо общо с „чудото на гладуването“. Известните методи на т. нар. „навлизане“ в гладуването и „излизане“ от него не се прилагат. Варящите хора постят без специална подготовка и веднага след това преминават на обикновена храна. Никой обаче не е претърпял вреда до днес.

За повечето постни дни, установени от Църквата, е характерна употребата на варива с олио и пост само с варива, това е т. нар. вегетарианско и строго вегетарианско хранене. Но за разлика от изискванията на вегетарианството, извън постните дни на християните не е забранено да се хранят с месо, млечни продукти и други от животински произход. Освен това през поста има много дни, в които се разрешава употреба на риба и рибни продукти. Тази особеност на православния пост го определя като древен вариант на хипоалергенното хранене.

Рибата е изключително ценна като източник на пълноценен белтък и е балансираното си съдържание на незаменими аминокиселини. Особено голяма биологическа ценност представляват рибните мазнини, съдържащи специфични полиненаситени мастни киселини. На тях медицината придава голямо значение: в алергологията – за намаляване на atopичния дерматит при хипертопичната болест, в диетологията – за регулиране на мастния обмен при атеросклерозата и исхемичната болест на сърцето.

От медицинска гледна точка такъв съчетание на продуктите, каквото се спазва през поста, спомага за баланса на полиненаситените мастни киселини в храната. Но това няма нищо общо с теорията за „идеалната храна“, която съчетава най-добре приема на хранителни вещества и разхода на енергия. Известно е сред медицински среди, че постоянното хранене с „идеална храна“ може да доведе до метаболитическа хиподинамия – снижаване на активността на системите, осигуряващи обмяната на веществата. Това явление може да се сравни с мускулната хиподинамия, свързана с ниска физическа активност и стигаша до атрофия на мускулатурата. Идеалното хранене създава изключително добри условия за обмяната на веществата, което не е еволюционната подготвителна основа за оптимална жизненост на човека. Затова за кратки периоди от време (седмича) отстъпването от балансираното „идеално“ хранене е необходимо за поддържане на високо равнище на активност на органи и системи, осигуряващи приема на храна.

В този смисъл съблюдаването на хранителните

предписания през поста предизвиква желателно отклонение от т. нар. балансирано хранене, а от друга страна – за много хора тези отклонения не само не нанасят вреда на здравето, но се явяват целесъобразни в контекста на съвременните възгледи за значението на периодичното небалансирано хранене.

Според последните изследвания на Арizonския център за хранене и хранителни алергии под ръководството на Уилям Джонс в САЩ, за единствено рационална система на хранене днес е призната именно системата на редуващо се приемане на месна и вегетарианска храна, доколкото в този смисъл и храносмилателната, и имунната система на човешкия организъм получават естествена тренировка и комплексно оздравително въздействие. Така сериозната светска наука без да иска, реабилитира поста.

Хранителните предписания във време на пост напомнят хипоалергенна диета. Отчитайки, че голяма част от дните в годината са постни, то и системата на православното постно хранене в цялото време хипоалергенен характер носи.

Сред алергично болните по време на пост се наблюдава снижаване на броя на пристъпите. Също така при деца, страдащи от atopичен дерматит, влошаване на състоянието по време на пост не е известно.

Товава можем ли да наречем някоя друга система на хранене по-свършена от предписанията на православния пост, изработени в продължение на хилядолетия по Божествено откровение и изпробвани от милиони християни във всички времена и по цялата земя?

Както Православието най-пълно отразява първо създадената пълнота на християнството, така и православните хранителни предписания по време на поста съдържат всички позитивни елементи на съвременни медицински методи на очистване, лечение и възстановяване на организма, в частност и в алергологията.

Но православният християнин пристъпва към поста не като профилактика или лечение, а преди всичко със съзнанието и стремежа за общение с Бога в тайнството св. Причастие. Сам Господ Исусе Христос е казал: „но вие търсете царството Божие, и всичко това ще ви се придаде“ (Лука 12:31). Така, напредвайки в духовния живот, ние се радваме и на телесно здраве.

Изследванията на медицината в тази насока за нас не са откритие, не са и необходимо знание. По-скоро са потвърждение, че всеки опит да се отдели от православния пост определена медико-биологическа особеност и да се провъзгласи на тази основа нова „система“ или „метод“, ще бъде вторичен и бездуховен.

Мария ИВАНОВА

Изложба „Храмове“

Изложбата „Храмове“ на Георги Тодоров в централното фоайе на Софийския университет (22 март – 3 април) е преосмислено продължение на изложба със същото название, направена пак на същото място през 1992 г. Тогава бяха представени 12 художнически ви-

• Проект за възшна врата на Кремиковския манастир.
• Селавският манастир. Инициативен комитет за спасяването му.
• Ротондата „Св. Георгий“ в София. Почин за изграждане на камени иконостас и връщане на старините (кръстовете и пр.), вградени в кич-украсата на

тове върху куполите.
• Храмът „Руся Сряда“ край с. Велгощи, близо до Охрид. Изследване на опростителството и профанацията.
• Марков манастир край Скопие. Изследване на стенописната програма.
• Старата митрополия в Несебър. Почин за възстановяване на храма.

зи за храмово строителство – произведения на концептуалното изкуство. Сега нещата са по-развити, по-конкретни, по-зрели.

Сегашната изложба представя чрез снимки, текстове, документи, публикации и пр. свършената от автора работа по храмовата тема през изминалите 8 години.

• Художествената творба „Храм“, направена от камъни в кратера на планината Фуджи-яма в Япония, 1991 г.
• Изложбата „Храмове“ – 1992 г.
• Почин за именуване най-високия български връх „Св. Йоан Рилски“ и построяване на храм-паметник там.
• Почин за изграждане храм на витощкия връх Камен дел над София.

съседното кафе.

• Базиликата „Св. София“ в столицата. Почин за възстановяване на главния храмов празник – Св. Благовещение.
• Храм „Св. София“ в Сливен. Цялостен изследователски проект.
• Зографски манастир. Открития свързани със средновековната и възрожденската история на манастира.
• Хилендарски манастир. Открития свързани с жилището на преп. Паисий Хилендарски („Паисиевият стълб“).
• Почин за построяване морски параклис на св. Николай върху съществуващия мостик в Бургас.
• Почин за превръщането на охридската „Св. София“ отново в действаща църква; възстановяване на древния камени иконостас; поставяне на кръ-

• Храм и манастирски комплекс „Св. 40 мъченици“ във Велико Търново. Предложение за решаване проблемите на сегашния конкурс.
• „Трихрамне пловдивско“. Почин за изграждане на тръща храмова върху главните телста на Пловдив.
• И други.

Изложбата беше открита от архимандрит Сионий, ректор на Софийската духовна семинария. Тя е посветена на 2000-годишнината от Божествения център (25 март 2000 г.).

Ще бъде показана в Градската галерия в Бургас (април – май т. г.) и в енорийския център „Покров Богородичен“ в София през май.

Спомоществовател на изложбата е фондация „Покров Богородичен“.

Чудото с българите

Искам да видя чудото. Искам да го пиша. Да участвам в него. Чудото как българите – заедно – ще направим нещо много красиво. Толкова красиво, че да изкузи греховете ни. Толкова красиво, че да го наречем храм. И да го посочим на другите – и на децата, и на себе си – и да им кажем: вижте, ние се обичаме.

Не искам да живея в изгубено поколение. Не искам да изгубвам предците си, нито да прегървам натрупаната от тях омраза, нито да голям кумирите на посредствеността. Искам да живея наистина.

Демокрацията не е достатъчна. Пазарната икономика не е достатъчна – Законите не са доста-

тъчни. Те са не цел, а средство. И парите са средство. И частната собственост е средство. И демокрацията е средство, а не цел.

Дори самата свобода е цел само за роба. За свободния човек тя е само средство.

Целите са прости и всеизвестни – красотата, доброта, любовта. Но аз не искам да прихващам за тях. Искам да ги правя. Да участвам в тях и да ги вида овеществени. Искам това да бъде едно истинско храмово строителство. Един храм, изграден от нашите грехове – ако нямаме с какво друго.

Около нас хората повеќе мразят, отколкото обичат. Натрупаната през десетилетията отрицателна енергия продължава да се вихри в нас и чрез нас. За-

щото омразата ражда омраза. Обвинението ражда обвинение. Подозрението ражда подозрение. Така се завърта порочният кръг и вътре в него сме аз и ти. И когато те обвиня – ти ставаш виновен. И когато ти потърсиш злото в мен – ти вече си го създад. Защото всяка дума и всяка мисъл променят света по свой образ и подобие. И всяка мръсна мисъл измърсява света, така както всяка чиста мисъл го пречиства. Омразата на единия заравява другия, така както и любовта на единия озарява всичко околоо. Това са непорочните кръгове, които създават любов от любов и красотата от красотата. Някои ги наричат чудеса.

Георги ТОДОРОВ

Докосване до знанието

Представяне на книгоразпространителската дейност на „Ангела“

През последните десет години постепенно руските книги изчезнаха от книжарниците в България. Причините за това са различни, но липсата им се почувства остро от българските читатели. Затова повторното им завръщане на книжните щандове благодарение на фирмата „Ангела“ се посрещна с радост.

Фирмата започва работа в Русия през 1993 г. и в момента е основният доставчик на специализирана литература в България, в това число и богословска. Вече има изградена мрежа от книжарници в големите градове на страната. Девизът, от който се ръководи екипът на фирмата, е „Докоснете знанието с нас“. Затова и се опитва чрез книгите, които внася, да предста-

ви знанието във всичките му изяви, като предлагат широк избор на художествена, историческа, богословска, компютърна и др. литература. Предлаганите заглавия се обновяват всеки два месеца.

Фирма „Ангела“ не се ограничава само с внос на книги от Русия, но развива и издателска дейност. Специализира се предимно към луксозни художествени албуми и издания, свързани с изкуството.

Президентът на фирмата Илиян Антонов споделя, че през последните три години се забелязва повишаване на кръга читатели, интересувани се от православна литература. Православните и религиозни издания, които „Ангела“ внася у нас са над 440. Ценна и търсена сега в България е богослуж-

бната литература. Фирмата разполага и с 10-томното луксозно издание на „История на Руската православна църква“, подготовено от екип автори от Валаамския манастир и финансирано от Руската федерация.

Други търсени от читателите книги са от областите: История, Античен свят, Византийска библиотека, Психология, Компютърни технологии и Тайните на Изтока.

Руската книга привлича българските читатели с високото си полиграфическо качество, силната преводаческа школа, достъпа на автори и съветители на книги до библиотеките и архиви в Русия, атрактивните цени, фактът, че много голяма част от българите ползват с лекота руски език, а руските и съветски автори е

най-добре да се четат в оригинал.

Доскоро чрез „Ангела“ в България са били внасяни и руски периодични издания, но разпространението им е трудно.

Фирма „Ангела“ внася и книги на английски и други езици, а също и мултимедийни продукти. В момента разполага с компакт-дискове, на „Голямата енциклопедия на Кирил и Методий“, Библията, „Храмът на Христос Спасителя“ и др.

Изводът, който може да се направи, е, че търсенето на книгите на руски език е много голямо и не бива да се ограничава достъпът на нашите читатели до тях, а да се работи за поддържане и разширяване на този интерес.

ЦВ

25 март 2000 - 25 декември 2000

ВЪЗКРЕСЕНИЕ

11 април, 18,00 часа

„Възкресението“, беседа

17 април, 18,00 часа

Клуб на християнското семейство

(за родители и деца)

тема: „Светото тайнство Брак“

18 април, 18,00 часа

„Богослужението по време на Страстната седмица“,

беседа

20 април, 18,00 часа

„Контрацепция, аборт, стерилизация“,

дискусия с д-р Велеслав Малев

21 април, 10,00 часа

85 години от смъртта на Йорданка Филаретова,

панихида

21 април, 18,00 часа

100 години „Църковен вестник“,

среща с читателите

23 април, 11,00 часа

Филмова прожекция: „Страстната седмица“

3, 4 и 5 май, 10,30 и 17,00 часа

Филмови прожекции: „Благодатният огън“,

„Торинската плащаница“

6 май, 10,30 часа

Концерт на Анна Тончева,

класическа китара

7 май, 10,30 часа

Куклен спектакъл

10 - 30 май

Изложба „Хромове“, автор Георги Тодоров

откриване – 10 май, 18,00 часа

11 май, 18,00 часа

Благотворителен концерт

Творчески клуб „Шанс за децата с увреден слух“ към АСПУ

Октоих (Осмогласник)

тп. 1-2. (на църковнославянски език)

Неделните служби в това дивно химнографско творение са дело на св. Йоан Дамаскин. В днешния си вид съдържа изменените молитвословия и песнопения на седмичния кръг.

Книгата е фототипно издание.

История православной църкви в XIX век

т. 1. Православный восток.

т. 2. Славянские церкви. 1998, Московское Подворье Свято-Троицкой Сергиевой Лавры, 758 стр.

Фототипно издание от 1901 г.

Представената книга е в две части с обща номерация и представлява фундаментално изследване на църковната история на Съборната православна църква без „западните“ изповедания през XIX век.

Разгледани са процесите и тенденциите, както в развитието на древните Църкви: Константинополска, Александрийска, Антиохийска, Йерусалимска, така и по-новите: Кипърска, Синайска, Еладска, Българска, Черногорска, Сръбска, Румънска и Руска. Друга с такъв обхват и задълбоченост история на посочения период не е написана и до днес.

Добротолубие

т. 1-5 1998 г., Москва, изд. „Памятник“, 4-то допълнено издание, 3000 стр.

Класическата светоотеческа антология включва подвижническите наблюдения, съвети и разсъждения на 38 свети отци от IV до IX век, от авва Антоний Велики до св. Григорий Палама.

Книга, която е най-стриктният пазиел на православния дух и която се явява истинска енциклопедия на аскетизма, етиката и психологията на нашето съществуване. Кратката история на появата на този сборник, свързана отново с имената на преп. Никодим Светогорец и св. Теофан Затворник, е дадена в приложение към V том, и се публикува сега за първи път.

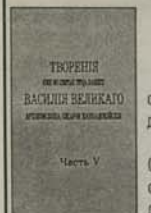
Невидимая брань

1999 г., Подворье Троице-Сергиевой Лавры, 380 стр.

Фототипно издание с множество фотографии и графични рисунки.

Съчинение, в което духовният разум съзира истинските перли на древната християнска мъдрост – какъв е източникът на греха, какви са пътищата и начините, използвани от врага, и най-важното – как с Божия помощ и малко страдание да можем да отразим тези коварни атаки срещу нашата безсмъртна душа.

Представянето се води от Александър ГЕНЧЕВ

Св. Василий Велики Творения, тп. 2-5

Фототипно издание на превода на Московската духовна академия, нееднократно печатан до 1917 г.

Творенията на единия от великите Трина Светители са основа на Православното мироусъзерцие, което никоя философска система до днес не може да подмени. От античния мироглед е взето всичко положително, като са изоставени „езическите басни“, за да бъде извисен човешкият дух до богооткровеното ни небесно Отечество.

Поредицата е от 7 тома; първият се дорепечатва в нов тираж, а шести и седми се очакват тази година.

Николай Михайлович Тарабукин

Смысл иконы

Москва, Православное братство Свят. Филарета Милостивого, 1999, 224.

Книгата на проф. Н. М. Тарабукин (1889-1956) носи отпечатъка на времето, в което са създавани отделните етюди. Ликвидирането на богословската наука (и професионалните богослови) в СССР имаше неочакваната последица: тяжното място достойно заеха т. нар. „светски богослови“, към които принадлежи и цитираният автор, както и А. Ф. Посев, Л. Ф. Жегин, В. В. Бичков и С. С. Аверинцев. Ценността на техните изследвания е в оригиналния синтез на хуманитарните науки и богословските истини: предимно във философски, етични и психологичен аспект.

Приносът на Тарабукин е и в свързването на руската класическа култура и литература на XIX в. с вечното „богословие в багри“.

Тези, както и други нови православни книги търсете в следните книжарници:

СОФИЯ

„Арбат“, бул. „Витоша“ №9
„Книгомания“, бул. „Прага“ №17
„Знание“, ул. „Шипка“ №6

ПЛОВДИВ

„Книжен свят“,
НБ „Иван Вазов“

БУРГАС

„Хеликон“, пл. „Тройката“ №4

ВАРНА

„АБВ“, ул. „Преслав“ №55

ВЕЛИКО ТЪРНОВО

Ул. „Независимост“ №15

Поклонническо пътуване до Египет и Израел от 1 до 10 юли 2000 г.

Пътуването до Египет включва поклонение до манастирите „Св. Екатерина“ и „Св. Антоний“ на Синайската планина, както и на храмове в град Кайро.

Пътуването в Израел включва поклонение до светите места в Ерусалим, Витлеем, Назарет и р. Йордан.

Поклонническо пътуване до Украйна и Русия от 3 до 15 август 2000 г.

Пътуването включва поклонение в Киево-Печорската лавра, Оптинската пустиня, Дивеево, Тихоновската пустиня и Муром.

Справки и записвания: до 30 май 2000 г. на телефон: 02/31 02 35 (през деня) и 02/36 39 35 (след 19 ч.)

За контакти: ФОТОТУР – г-жа Маргарита Колева

† Траянополски епископ ИЛАРИОН

Поклонение по светините на Кипър

На 23 февруари казахме на летището в Ларнака на о. Кипър. Посрещна ни йеродякон Исая от името на архимандрит Никифор, игумен на най-големия манастир „Кико“ – „Рождество Богородично“. Пътят извиваше около хълмовете и скатове в иглолистна гора. Пристигнахме в манастира след полунощ в 1,30 ч. Манастирските сгради, осветени от електрически фенери, се откриваха пред нас в красива гледка на около 50 метра под самия връх на планината.

Храмът, трикорабна базилика, беше с подновена изография. Осветяваше се от около 60 сребърноковани кандила, освен полите и високите стълбове. Иконостасът пред св. олтара бе с фина позлатена дърворезба. Най-голямата ценност на храма е чудотворната икона с образа на св. Богородица, творба на св. евангелист Лука, който е бил и лекар, и художник. Светото Предание разказва, че е донесена от Константин пол, Византия. Покрита с багдахин в златиста дърворезба. Само в долния край има отвор, който се открива само при особени случаи и посещения, за да се види, че това е оригиналната икона на дъска. В V век при посещението си в манастира Александрийският патриарх нарушил обичая. Наредил да се открие иконата и станало чудо. Патриархът ослепял и благодарение молитвите на монасите и искрено му разкаяние – зрението му се върнало.

Ние се поклонихме, като ни се откри само долинат край на завесата. Същия ден посетихме девическия манастир „Трикукия“ – „Успение Богородично“ от X век. Църквата е със старинна изография и чудотворна икона на св. Богородица. В момента се строи голяма манастирска сграда. Игуменната монахиня Христинифа, с малкото сестринство от 5 монахини показва сърдечно гостоприемство.

Манастирът „Троадица“ – „Успение Богородично“ е мъжки манастир с няколко монаси, поддържащи се в него. Приеха ни с голямо внимание, при все че са заети около новостроящата се манастирска сграда. Същия ден привечер посетихме гробницата на архимандрит Макарий, бивш министър-председател на Кипър. Тя се намира на върха на възвишени-

„Перистеронас“, 13 в., един от древните паметници на християнската култура на Кипър

сто над манастира „Кико“. На мраморната надгробна плоча има надпис „С вас съм и сърцето ми е винаги с вас“. Изляхме „Вечна памет“ и се отдалечихме с мисълта: колко ценно е да притежаваш жертвена готовност за доброто на своя народ, особено в настоящото време на национално-политически стълкновения с турските заселници на острова, които притежават 30 хиляди декара земя от манастира „Кико“.

На следващия ден, 24 февруари, на път за гр. Пафос се спряхме в родното село на архиепископ Макариос – Панага. Посетихме родния му дом.

До селото се намира старинен манастир, обриван от архимандрит Гавриил, който ни посрещна с братско внимание. Гласът на камбаните на тоя манастир, посветен на Успение Богородично, е вдъхнал вяра у Макарий като дете да посети живота си в служба на Бога и родината си.

Недалеч от манастира се намира подворие на манастира „Кико“. Храмът в това подворие-место е построен на мястото на езически храм на божеството Ира по поръчение на св. Николай Мирликийски Чудотворец, който по време на пребиваването си в Палестина е посетил и о. Кипър. Храмът, посветен на негово име, е подреден с обновени икони, пред които блестяха сребърни кандила. Изляхме тропара на св. Николай и „Достоинво ест“ към св. Богородица и се отправихме към по-малкия храм, посветен на св. Атанасий Атошки, който се е поддържал тук известно време, преди да се посели и да стане ава-игумен на лаврата на Атон.

Поканиха ни в приемния салон, където се провеждаше курс за църковни певци. Направи ни впечателни монашеска дисциплина и усърдието в усвояване на църковното пе-

ние. Поинтересувах се да чуят и нашето църковно пение.

Продължихме към намиращия се на самия средиземноморски бряг в гр. Пафос голям спархийски център. Митрополитата представлява комплекс от сгради около храм, разположени сред парк от тропическа растителност – палми, кипариси, туи и други. При спархийския дом има голям църковен музей със старинни икони и църковни утвари и одежди от първите векове. Високопроектираният митрополит Хризостом и викарият епископ Георгий ни оказаха братолюбивно внимание и гостоприемство.

Напуснахме митрополитата и се отправихме към самия бряг в старинната част на града. Изляхме в катакомбата, където са се събирали на молитва първите ученици на ап. Павел и съпътника му ап. Варнава. В полуарката кандилата осветяваха полуличните иконописни образи и подсилваха мистичната обстановка. Застанах пред някогашния олтара, запалихме свещи и изляхме тропара на първоверховните апостоли и други църковни песнопения и завършихме с многолетствие за всички православни християни.

Недалеч от катакомбата се намира просторен мозаичен площад в християнски стил, на който се издига полуразрушен мраморен колоний. Тук св. ап. Павел е проповядвал за Христа. Неговата проповед била толкова силна, че озлобените иудейски присъди да бъде бит. В упитие ни зазвучаха вдъхновените слова на тоя велик проповедник – създ на Божията благодат. С благоговейен трепет целунахме стълба, на който св. ап. Павел е понесъл страдания и рани в името на Господ Исус Христос.

В източния край на площада се издига голяма църква с красива фасада и

висока камбанария. Днес храмът е притежание на Англиканската църква. Изляхме, поклонихме се и изляхме тропара на първоверховните апостоли Петър и Павел.

На връщане към манастира „Кико“ видяхме пешерния манастир на преподобия Нил Затворник. Отдалече личаха външни коридори пред килиите на неговите сподвижници и малка църква, издълбана в пещерата. При строжия на килиите в тази вървиста скала преподобният Нил се подхлъзнал и паднал в пропастта. Ужасени, неговите сподвижници видели как ангел от небето се спуснал, хванал го за ръката и го извел от пропастта невредим.

Изкачихме се до издълбаните в скалата стъпала до пещерата. Долу, на разстояние 100-200 метра, се издига красив храм с висока камбанария. Един монах ни покани в отсрещната сграда при игумена на светлата обител и ни разведе до изстаряния музей с икони, утвари и много керамични изделия от първите векове.

Вечерта тръгнахме към Кръстовия манастир в с. Омадос. Тук св. царица Елена, майката на Константин Велики, поставила нова врата на малкия старинен храм, за да се съхранят светините, които донесла – частица от св. Кръст и част от вървите, с които били вързани ръцете на Спасителя при бичуването Му от войниците в дома на Пилат Понтийски. Впоследствие през V век е издигнат сегашният храм – величествен, трикорабен, с високи колони, крепящи купола му. Енорийският свещеник, на когото е поверен храмът, ни показа свети мощи в сребърни кивоти – кутии, донесени от Цариград след падането му под властта на мохамеданите. Свещен трепет предизвикаха у нас двата дърворезбовани кръста в рамка, поставени на олтарния иконостас: в единия е частица от Кръста Господен, а в другия – част от вървите. Поклонихме се, изляхме величанието на св. Кръст „Кресту Твоему поклоняемя, Владико...“ и други песнопения в чест на св. Кръст.

На следващия ден, 27 февруари, посетихме още няколко старинни църкви и манастири, останали без монашеско братство, и бяхме в братско общение с игумена на манастира „Св. Герасим“, намиращ се в Иорданската пустиня, и с

епископ Епифаний, дошли на поклонение в манастира „Кико“.

На 28 февруари посетихме манастира „Старовуниу“. И там св. царица е дарила частица от Кръстното дърво. Понеже първите заселници на манастира са монаси от Св. Гора, затова и уставът е светогорски – не се разрешава на жени да посещават манастира.

Привечер посетихме манастира „Св. Богородица-Махютиас“ – жождарителка. Старовигианият манастир с 34 братя се намира южно от столицата. Известен е с чудотворна икона, която известно време е била при чудотворната икона във Влахерния манастир в Цариград. В IX в. един подвижник я донася в недостъпна пещера на Кипър. Светло сияние над пещерата нощем напомняло, че там е иконата. Но било невъзможно да се отиде до нея поради обраслия с храсти терен. Във видения св. Богородица се показвала с нож, което било указание да се изсекат трънците и да се доберат до пещерата и иконата.

Днес пред тази икона в манастира поклонниците просят благословението на Божията Майка, за да изсекат трънците и да се доберат до пещерата и иконата.

Днес пред тази икона в манастира поклонниците просят благословението на Божията Майка, за да изсекат трънците и да се доберат до пещерата и иконата.

Остров Кипър

Кипър, остров сред морето разположен, чудно богоблагодатно озарен, е населен със народ добър, набожен, предан на Христа, със вяра надарен.

Манастирски, черкви мощно звън камбанен леят с ек галеч по суша и море; чушат ги, мило чувства се приканен в храма Божий на молитва да се спре.

Влязъл в храма, стари времена далечни по иконите светите ликове спомнят ясно и възторзи всесърдечни бугят неизменно святи мигове.

Лазар, праведният с ореол на святост, Павел и Варнава, в подвиг тървенци, на Христа живота си във своята младост посветиха, увеличили се с венци.

За прославяне на вярата Христовата Кипър, надалеч от злостни врагове, в благоденствие да бъде под покрово на всевишния във бъдни векове!

29 февруари 2000 г.

Николай

†Траянополски епископ ИЛАРИОН

ПРОДЪЛЖАВА АБОНИРАНЕТО ЗА 2000 г.

„Църковен вестник“	сп. „Духовна култура“
1 година – 14,40 лв.	1 година – 6,00 лв.
6 месеца – 7,20 лв.	6 месеца – 3,00 лв.
3 месеца – 3,60 лв.	
Цена на 1 брой – 0,40 лв.	Цена на 1 брой – 0,70 лв.

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА

СВ. СИНОД, София – 1090
ул. „Оборище“ №4
тел. 987-56-11; факс 989-76-00

Главен редактор
АНГЕЛ ВЕЛИЧКОВ

Ръкописи не се връщат.

Банкова сметка на Синодално издателство на БПЦ
ТБ Бюхим, клон Европа – София, пл. „Св. Неделя“ № 19
банков код: 660 96 608, сметка: 1018147018

Сумите да се изпращат с пощенски запис или по банкова сметка, в които да се изписва точният адрес и пощенският код на получателя!

Напомняме, че „Църковен вестник“ съдържа свещени текстове и изображения и не бива да се използва за битови нужди.